

Kategori: Fornminne
Gruppe: Hverdagslivets historie
Type: Ferskvannskilde
Funksjon: Drikkevann
Datering: Sannsynligvis tatt i bruk før 1200-tallet

Lokalisering: Mellom Frøkenosv. 17 og 19
Posisjon:(23 EUREF 89 UTM-sone 33)
X:7263796 – Y:370881
Kartblad: Brønnøysund

Status: Rimelig god, men tett på boliger.
Eier: Frøkenosen Borettslag
Vernestatus: Muligens fornminne
Vurdering: Høy autentisitet og symbolverdi
(jfr. kommunenavnet). Infotiltak er tenkt iverksatt.

Doktorkilden ligger sør for Frøkenosen og i hagen til borettslaget der. "Doktorkilden" er også kalt "Nordkilden". **Navnet kom av** at vannkilden lå nordøst for Doktorgården; i dag menighetshuset Betel. Sør-Helgelands første distriktslege oppførte i 1860 "Doktor-gården" og fikk festet ei tomt på 36 mål. I 1879 fikk daværende distriktslege tilleggsfeste på en jordvei fram til Nordkilden. I 1886 ble det foretatt ei **påtegning på skjøtet**: "*I tilfælde av Vandmangel have Præstegaardens Beboere Ret til at benytte "Nordkilden", saafremst ingen Skade gjøres paa Kildens Overbygning*". – Vi leser av dette at "oppkommet" var en god og viktig vannkilde.

Frøkenosens tidligere navn var Kjebekkos. "**Kje-**" **kan bety kilde**; og derav kan vannkilden ha hatt så stor betydning at den har gitt navnet. Det sies også at det ble hentet vann her til en brusfabrikk på stedet, som var i drift først på 1900-tallet. I 1925 ble Doktorgården til "Sorenkrivergården Solbakken" og hevdet fortsatt i 1951 bruksrett til kilden – "*4 m på hver kant*" samt "*uhindret adkomst til Kilden.*" (gr.n. 104 brn. 382). Det sies at det så seint som i 1959 ble hentet vann her. I 1974 – 1975 var det en brevveksling angående drenering av Doktorkilden – da den ga oversvømmelse ved borettslaget. **Fortsatt har kilden sin livskraft**, sjøl på en tørkesommer.

”Doktorkilden” har vært så viktig for generasjoner før oss at de har beskyttet vannkilden. Da **Brønnøysund Boligbyggelag** skulle etablere boliger ved kilden ble det formulert følgende betingelser: *”Boligbyggelaget påtar seg å sette i stand huset over kilden og bekoste dør og lås til huset samt senere å vedlikeholde huset. Det området som tilhører ”Doktorkilden” må ikke gjerdnes inn. Boligbyggelaget forplikter seg til at tomten ikke blir gjort til gjenstand for noe bruk som kan bli til skade eller ulempe for benyttelsen av kilden eller for vannet i denne.”* (28. mai 1951). – Brønhuset ble revet på slutten av 1950-tallet

Vannkildene i Brønnøysund var tradisjonelt av stor praktisk betydning. Sannsynligvis så viktig at de også ga navn på stedet. **Navnet Brønnøy** har i skriftlige kilder eksistert i minst 800 år. En forklaring sier at navnet ”Bruney” kommer av ”brunr” (brønn). Dette betegner et sted hvor sjøfarende la til lands for å forsyne seg med vann. Altså, ikke unaturlige og ikke uviktig her i sundet midt i leia; langs nordvegen.

Ferskvann er også avgjørende for ei bosetning. Tilgang til ferskvann kan være ei utfordring, som her på flate øyer uten vassdrag. Men, på begge sider av sundet var det **mange naturlige vannkilder**. Av slike ”oppkommer” nevnes også: Høiåsen (Høgåsen), Buneset, Pleiehjemmet, Punktumbakken, Fotballsletta, Samfunnshuset, Laukholmen, Lamholmen og Hestøya.

Med utgangspunkt i flere av de naturlige kildene ble det **anlagt brønner**, noen ”offentlige” og flere private. Til vaskevann ble brukt regnvann fra hustaket, samla i tønner. Da de begynte å støype med sement, anla mange eiere en ”sisterne”. Når det var tørke og sisternene gikk tomme, så var Doktorkilden en god reserve. Vannverket, med vann fra Skårsås og Tilrem, ble etablert i 1947-1948. Dagens vannverk på Vedal var ferdig i 1972 og fornyet i 2011.

Doktorkilden har vært en viktig ressurs og en reserve. I dag er kilden et viktig kulturminne for dagliglivets historie. I dag er også kilden ”en knagg” til forståelse av kommunens og byens navn.

NB! Doktorkilden er tett på naboskapet. Vis hensyn!